

Kontrola stanowienia prawa UE w Sejmie RP - od 13 lutego 2011

1. Uwagi wstępne

Procedura kontroli stanowienia prawa UE w Sejmie została uregulowana dwoma aktami:

- ustawą z dnia 8 października 2010 r. o współpracy Rady Ministrów z Sejmem i Senatem w sprawach związanych z członkostwem Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej (Dz.U. 2010, nr 213, poz. 1395), implementującą postanowienia Traktatu z Lizbony, która weszła w życie 13 lutego 2011 r. (dalej: ustawa kooperacyjna) oraz
- [Regulaminem Sejmu](#).

Zgodnie z Regulaminem Sejmu, organem właściwym dla rozpatrywania projektów aktów prawnych i innych dokumentów UE w Sejmie jest Komisja do Spraw Unii Europejskiej (Komisja, SUE). Jest ona jedną ze stałych komisji sejmowych, powoływanych na czas trwania danej kadencji Sejmu. Skład Komisji - maksimum 46 posłów - odzwierciedla proporcjonalnie reprezentację w Sejmie klubów oraz porozumień liczących co najmniej 15 posłów.

Niektóre kwestie związane z uprawnieniami parlamentów narodowych wynikającymi z postanowień Traktatu z Lizbony a dotyczącymi stanowienia prawa UE znajdują się w gestii Sejmu obradującego na posiedzeniu plenarnym. Należą do nich:

- uchwała w sprawie uzasadnionej opinii nt. niezgodności projektu aktu ustawodawczego z zasadą pomocniczości,
- uchwały w sprawie sprzeciwu przewidzianego w art. 48 ust. 7 TUE i art. 81 ust. 3 TfUE,
- ustawy wyrażające zgodę na decyzje podejmowane przez Prezydenta RP w sprawach stanowisk Rzeczypospolitej Polskiej w sprawach niektórych projektów aktów prawnych UE wymienionych w art. 14 i 15 ustawy kooperacyjnej.

(pełna informacja – patrz "[Sejm a Unia Europejska](#)")

Poniżej przedstawiamy procedurę rozpatrywania projektów aktów prawnych UE (i innych dokumentów UE) przez Komisję do Spraw UE, wskazując jednocześnie jej rolę w przygotowaniu ww. decyzji podejmowanych na posiedzeniu plenarnym Sejmu. Jedynie w przypadku ustaw przyjmowanych na podstawie art. 14 i 15 ustawy kooperacyjnej Regulamin Sejmu nie przewiduje specjalnej roli dla Komisji.

2. Prace przygotowawcze

2.1. Klasyfikacja dokumentów

Projekty aktów prawnych i innych dokumentów unijnych przesyłanych do Sejmu są raz w tygodniu wpisywane na jedną z dwu list:

- na listę A obejmującą dokumenty, do których proponowane jest niezgłaszanie uwag,
- na listę B obejmującą dokumenty, w stosunku do których wskazane byłoby przeprowadzenie dyskusji.

Takie zestawienie, opracowywane przez Biuro Analiz Sejmowych, jest przesyłane do wszystkich członków Komisji z prośbą o uwagi. Następnie obie listy wraz z uwagami

i propozycjami zgłoszonymi przez członków Komisji oraz pracowników Wydziału ds. UE są przesyłane do członków Prezydium Komisji do Spraw UE.

2.2. Decyzje Prezydium Komisji do Spraw UE

Prezydium Komisji do Spraw UE uzgadnia na posiedzeniu (piątek rano):

- ostateczny kształt list A i B z danego tygodnia,
- listę posłów sprawozdawców do projektów z listy B (każdym projektem zajmuje się jeden poseł sprawozdawca),
- terminy posiedzeń Komisji, na których będą rozpatrywane dokumenty.

W odniesieniu do projektów aktów prawnych UE innych niż ustawodawcze bądź przyjmowane na podstawie art. 352 ust. 1 TfUE oraz do innych dokumentów unijnych znajdujących się na liście B, Prezydium SUE występuje do rządu z wnioskiem o przygotowanie stanowiska (stanowiska do projektów aktów ustawodawczych i aktów na podstawie art. 352 ust. 1 TfUE są na mocy ustawy kooperacyjnej przesyłane z urzędu). Dla wszystkich dokumentów unijnych z listy B Biuro Analiz Sejmowych przygotowuje ekspertyzy prawne i merytoryczne.

3. Procedura w Komisji do Spraw UE

3.1. Na początku procesu legislacyjnego (art. 7 ust. 4, art. 8 ust. 2 ustawy kooperacyjnej)

Na posiedzeniu Komisji do Spraw UE rząd przedstawia ustnie swoje stanowisko w sprawie projektu aktu, do którego wcześniej przedstawił stanowisko na piśmie (z urzędu lub na wniosek). Jeżeli członkowie Komisji zgłaszają jakiegokolwiek uwagi do dokumentu unijnego i odnoszącego się do niego stanowiska rządu, Komisja może przyjąć opinię.

3.2. W trakcie procesu stanowienia prawa (art. 10 ust. 2 ustawy kooperacyjnej)

Rada Ministrów przekazuje Komisji na piśmie informację o przebiegu procedur oraz o stanowiskach zajmowanych w trakcie tych procedur, a Komisja może wyrazić opinię o przedstawionych stanowiskach RP.

3.3. Przed posiedzeniem Rady lub Rady Europejskiej (art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1 i 2 ustawy kooperacyjnej)

Przed rozpatrzeniem w Radzie projektu aktu ustawodawczego, projektu aktu na podstawie art. 352 ust. 1 TfUE lub spraw wymienionych w art 12 ust. 1 ustawy kooperacyjnej, bądź też przed przedstawieniem w Radzie Europejskiej stanowiska w sprawie projektu aktu prawnego z art. 86 ust. 4 TfUE, Rada Ministrów ma obowiązek zasięgnąć opinii SUE. Rada Ministrów przedstawia wówczas informację na piśmie, a ponadto właściwy przedstawiciel rządu prezentuje stanowisko na posiedzeniu Komisji. W określonych w ustawie okolicznościach Rada Ministrów może zająć stanowisko bez zasięgnięcia opinii Komisji. Wówczas przedstawiciel rządu ma obowiązek niezwłocznie przedstawić Komisji zajęte stanowisko oraz wyjaśnić przyczyny niezasięgnięcia opinii.

3.4. Skutki wydania opinii przez Komisję do Spraw UE (art. 8 ust. 3 i 12 ust. 2 ustawy kooperacyjnej)

Zgodnie z ustawą kooperacyjną, opinie sejmowej Komisji do Spraw UE powinny – na każdym etapie procedury – stanowić podstawę stanowiska Rzeczypospolitej Polskiej. W przypadku nieuwzględnienia opinii, członek lub przedstawiciel Rady Ministrów ma obowiązek niezwłocznie wyjaśnić Komisji przyczyny.

4. Badanie zgodności z zasadą pomocniczości (art. 148cc Regulaminu Sejmu)

Do projektów stanowisk w sprawie projektów aktów ustawodawczych UE oraz aktów przyjmowanych na podstawie art. 352 ust. 1 TfUE, rząd dołącza informację w sprawie zgodności z zasadą pomocniczości. Jeżeli Komisja uzna, że projekt aktu ustawodawczego jest niezgodny z zasadą pomocniczości, przyjmuje w tej sprawie opinię.

Z inicjatywy Komisji (lub z inicjatywy grupy co najmniej 15 posłów) Sejm RP przyjmuje uchwałę w sprawie niezgodności danego projektu unijnego z zasadą pomocniczości na posiedzeniu plenarnym. Pierwsze czytanie odbywa się na posiedzeniu Komisji. Uchwała Sejmu zawierająca uzasadnioną opinię jest przesyłana przez Marszałka Sejmu do przewodniczących Komisji Europejskiej, Parlamentu Europejskiego i Rady.

5. Uchwały w sprawie sprzeciwu na podstawie art. 48 ust. 7 TUE i art. 81 ust. 3 TfUE (art. 148ca i 148cb Regulaminu Sejmu)

Komisja została też wyposażona w prawo inicjatywy uchwałodawczej w odniesieniu do prawa sprzeciwu przysługującego Sejmowi na podstawie postanowień Traktatu z Lizbony. Komisja po zbadaniu odpowiednio:

- inicjatywy Rady Europejskiej w sprawie zmiany sposobu głosowania, o której mowa w art. 48 ust. 7 TUE lub
- wniosku Komisji Europejskiej w sprawie środków dotyczących prawa rodzinnego mających skutki transgraniczne, o których mowa w art. 81 ust. 3 TfUE,

może wnieść projekt uchwały o wyrażeniu sprzeciwu wobec projektu decyzji Rady Europejskiej lub wniosku Komisji Europejskiej. Pierwsze czytanie takich projektów uchwał odbywa się na posiedzeniu Sejmu. W przypadku przyjęcia przez Sejm uchwały, Marszałek Sejmu notyfikuje sprzeciw właściwemu organowi Unii Europejskiej.